

İsmail ERCAN

THEMIS

MEDENİ USUL HUKUKU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII

BİRİNCİ KISIM USUL HUKUKUNA GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

I. TERİM SORUNU	3
II. USUL HUKUKUNUN AMACI	4
III. USUL HUKUKUNUN YERİ	5
IV. USUL HUKUKUNUN KAYNAKLARI	5
V. USUL KURALLARININ UYGULANMA ALANI	8
A. Yer Bakımından Uygulanma Alanı	8
B. Zaman Bakımından Uygulanma Alanı	9
VI. USUL HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ	10
A. Tasarruf İlkesi	10
B. Taraflarca Getirilme İlkesi	10
C. İstemle Bağlılık İlkesi	11
D. Hukuksal Dinlenilme Hakkı	11
E. Aleniyet İlkesi	12
F. Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü	12
G. Usul Ekonomisi İlkesi	13
H. Yargıcın Davayı Aydınlatma Ödevi	14
I. Yargıcın Yargılamayı Sevk ve İdare Etmesi İlkesi	14
J. Yargıcın Hukuku Re'sen Uygulaması İlkesi	15
VII. ÇEKİŞMELİ YARGI - ÇEKİŞMESİZ YARGI AYRIMI	15
A. Kavram	15
B. Ayrımın Ölçütleri	16
1. Genel Olarak	16
2. Çekişmesiz Yargı Kataloğu	17
C. Usul	20
D. Sonuçları	21

İKİNCİ BÖLÜM YARGI ÖRGÜTÜ

I. GENEL OLARAK	23
II. YARGI YERLERİ (MAHKEMELER)	23
A. Genel Olarak	23
B. Mahkemelerin Sınıflandırılması	24
1. Kuruluş ve Çalışma Usullerine Göre	24
2. Yargılama Sistemindeki Derecelendirmeye Göre	24
3. Tarafların Statülerine ya da Görmeyi Üstlenmiş Oldukları Uyuşmazlıkların Niteliklerine Göre	25
C. Türkiye'de Hukuk Mahkemelerinin Örgütlenmesi	26
1. İlk Derece Mahkemeleri	26

2. İkinci Derece Mahkemeleri - Bölge Adliye Mahkemeleri	27
3. Yargıtay	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YARGI GÖREVLİLERİ

I. YARGIÇLAR (= HÂKİMLER)	35
A. Yargıçlık Statüsü	35
B. Mahkemelerin Bağımsızlığı ve Yargıçlık Güvencesi	37
C. Yargıcın Yasaklılığı ve Reddi	37
1. Genel Olarak	37
2. Yargıcın Yasaklılığı ile Reddinin Karşılaştırılması.....	38
3. Yargıcın Yasaklılığı (= Çekinmesi)	38
4. Yargıcın Reddi	40
D. Yargıçların Hukusal Sorumlulukları	47
1. Genel Olarak	47
2. Sorumluluk Nedenleri.....	49
3. Sorumluluk Davası	51
II. AVUKATLAR	53

İKİNCİ KISIM USULİ UYUŞMAZLIKLAR

BİRİNCİ BÖLÜM YARGI YOLU UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	59
II. UYUŞMAZLIK TÜRLERİ	59
A. Görev Uyuşmazlığı.....	59
1. Olumlu Görev Uyuşmazlığı	59
2. Olumsuz Görev Uyuşmazlığı.....	62
B. Hüküm Uyuşmazlığı.....	63
1. Genel Olarak.....	63
2. Koşulları.....	64
3. Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi.....	64
C. Uyuşmazlık Çıkarılamayacak Durumlar	64
D. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarını Bekletici Sorun Sayma	65
E. Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarının Sonuçları	65

İKİNCİ BÖLÜM GÖREV UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	67
II. GÖREVLİ MAHKEMENİN BELİRLENMESİ	68
A. Asliye Hukuk Mahkemesinin Görev Alanı.....	69
1. Mal Varlığına İlişkin Davalarda Görev	69
2. Kişi Varlığı Haklarına İlişkin Davalarda Görev.....	69
B. Sulh Hukuk Mahkemesinin Görev Alanı	71
1. Dava Konusunun Değer ve Tutarına Bakılmaksızın Görevlendirilen Dava ve İşler	71
2. Başka Mahkemelerin Görevine Girmeyen Çekişmesiz Yargı İşleri	72

3. Diğer Yasaların Sulh Hukuk Mahkemesini Görevlendirdiği Dava ve İşler	73
III. GÖREVSİZLİK KARARI	73
A. Genel Olarak.....	73
B. Yasa Yolları.....	73
C. Görevsizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YETKİ UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	77
II. YETKİ KURALLARI.....	77
A. Genel Yetki	77
1. Türkiye’de Yerleşim Yeri Olanlara Karşı Açılacak Davalar	77
2. Türkiye’de Yerleşim Yeri Olmayanlara Karşı Açılacak Davalar	78
3. Davalıların Birden Fazla Olması	79
B. Özel Yetki	80
1. Genel Olarak.....	80
2. Özel Yetki Kuralları.....	80
III. YETKİ KURALLARININ NİTELİĞİ	86
A. Kesin Yetki Kuralları	86
B. Kamu Düzenine İlişkin Olup Kesin Olmayan Yetki Kuralları	87
IV. YETKİ SÖZLEŞMESİ	87
A. Genel Olarak.....	87
B. Koşulları.....	88
C. Türleri	89
V. YETKİ İTİRAZI	89
VI. YETKİSİZLİK KARARI	91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM İŞ DAĞILIMI VE İŞ BÖLÜMÜ UYUŞMAZLIKLARI

I. İŞ DAĞILIMI	93
II. İŞ BÖLÜMÜ.....	94
A. Genel Olarak.....	94
B. Gönderme Kararı	95

BEŞİNCİ BÖLÜM YARGI YERİ BELİRTİLMESİ UYUŞMAZLIKLARI

I. GENEL OLARAK	99
II. USUL	101

ÜÇÜNCÜ KISIM USULİ İŞLEMLER

BİRİNCİ BÖLÜM USUL İŞLEMLERİNİN GENEL KURAMI

I. KAVRAM.....	105
II. TÜRLERİ.....	105
A. Taraf Usul İşlemleri	105

1. Kavram.....	105
2. Özellikleri.....	106
3. Usul İşlemlerinde Eksiklikler ve Sonuçları.....	106
B. Mahkeme Usul İşlemleri.....	107

İKİNCİ BÖLÜM SÜRELER, ADLİ TATİL VE ESKİ HALE GETİRME

I. SÜRELER.....	109
A. Kavram	109
B. Türleri	109
1. Yasal Süreler	109
2. Takdiri Süreler.....	109
3. Sürelerin Hesaplanması.....	111
II. ADLİ TATİL.....	111
III. ESKİ HALE GETİRME	114
A. Genel Olarak.....	114
B. Usul	115

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TEBLİGAT

I. TEMEL KAVRAMLAR	117
A. Tebligat.....	117
B. Davetiye	117
II. TÜRLERİ.....	118
III. TEBLİGAT ÇIKARTABİLECEK MERCİLER.....	120
IV. TEBLİGAT GİDERLERİ	121
V. TEBLİGAT YAPILABİLECEK KİŞİLER.....	121
A. Muhatap.....	121
1. Gerçek Kişiler.....	121
2. Tüzel Kişiler.....	122
B. Muhatap Adına Tebligatı Kabule Yetkili Kişiler.....	122
VI. TEBLİGATIN YAPILABİLECEĞİ YER VE ZAMAN	124
VII. TEBLİGATIN YAPILMASI	125
VIII. TEBLİĞ OLANAKSIZLIĞI VE TEBELLÜĞDEN KAÇINMA.....	127
IX. İLANEN TEBLİGAT	129
X. YURT DIŞI TEBLİGAT	130
A. Genel Olarak.....	130
B. Yabancı Ülkedeki Türk Vatandaşlarına Tebligat.....	131
C. Yabancı Ülkede Türk Memurlarına ve Askeri Kişilerine Tebligat	132
D. Türkiye'deki Elçilik veya Konsolosluklardan Tevdi Olunan Tebligat Evrakı	132
XI. TEBLİGATIN YOKLUĞU VE USULSÜZLÜĞÜ	132
A. Tebligatın Yokluğu (Yapılmamış Tebligat).....	132
B. Usulsüz Tebligat	133
XII. TEBLİGAT SUÇLARI	133

DÖRDÜNCÜ KISIM DAVA

BİRİNCİ BÖLÜM DAVANIN TARAFLARI

I. TARAF EHLİYETİ	137
A. Gerçek Kişiler	137
B. Tüzel Kişiler.....	138
C. Tüzel Kişiliği Olmayan Topluluklar.....	139
II. DAVA EHLİYETİ	140
III. DAVAYA VEKÂLET EHLİYETİ	142
A. Genel Olarak.....	142
B. Vekâletname	144
1. Genel Olarak.....	144
2. Türleri	144
3. Vekâletnamenin Düzenlenmesi ve Biçimi.....	146
C. Vekâletnamenin Mahkemeye Verilmesi.....	147
D. Davaya Vekâletin İçeriği (Kapsamı)	148
E. Davaya Vekâletin Son Bulması.....	150
IV. SIFAT (= HUSUMET)	152
A. Genel Olarak.....	152
B. Hasımda Yanılma	153
C. Taraf Değişikliği	153
V. DAVA TAKİP YETKİSİ.....	154
VI. TARAFLARIN TEMSİLİ.....	154
A. Genel Olarak.....	154
B. Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerin Temsili.....	155
C. Temsilde Yanılma.....	156

İKİNCİ BÖLÜM DAVA KOŞULLARI

I. GENEL OLARAK	157
II. TÜRLERİ.....	158
A. Genel Dava Koşulları	158
1. Mahkemeye İlişkin Dava Koşulları	158
2. Taraflara İlişkin Dava Koşulları	159
3. Dava Konusuna İlişkin Dava Koşulları	160
B. Özel Dava Koşulları	166

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DAVA TÜRLERİ

I. İSTENEN HUKUKSAL KORUNMAYA GÖRE	167
A. Edim (= Eda) Davaları	167
B. Tespit Davaları.....	167
1. Genel Olarak.....	167
2. Koşulları.....	168
3. Sonuçları.....	169
C. Yenilik Doğuran Davalar	169

1. Genel Olarak	169
2. Koşulları	169
3. Türleri	170
4. Sonuçları	170
D. Belirsiz Alacak ve Tespit Davaları.....	171
II. İSTEM (TALEP) SONUCUNUN NİCELİĞİNE GÖRE	173
A. Objektif Dava Birleşmesi	173
B. Terditli Davalar	173
C. Seçimlik Davalar	174
D. Kısmi Dava	175
E. Mütelahik Davalar	176
F. Topluluk Davaları.....	177
III. DAVA KONUSU HAKKIN NİTELİĞİNE GÖRE	177

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVANIN AÇILMASI

I. DAVANIN AÇILMASI USULÜ	179
II. DAVANIN AÇILDIĞI TARİH	181
III. DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI	182
A. Maddi Hukuka İlişkin Sonuçlar	182
1. Zamanaşımın Kesilmesi	182
2. Hak Düşürücü Sürenin Korunması.....	182
3. Bazı Kişi Varlığı Haklarının Mal Varlığı Hakkına Dönüşmesi	183
4. Davalının Temerrüde Düşmesi.....	183
5. İyiniyetin Ortadan Kalkması.....	183
B. Usul Hukukuna İlişkin Sonuçlar	183
IV. DAVAYA YANIT (CEVAP).....	184
A. Genel Olarak.....	184
B. Savunma Nedenleri	185
1. Maddi Hukuka Dayanan Savunma Nedenleri	185
2. Usul Hukukuna Dayanan Savunma Nedenleri	186
C. Yanıt Süresi	187
1. Genel Olarak	187
2. Yanıt Süresinin Uzatılması.....	188
3. Yanıt Süresinin Kısaltılması	188
D. Yanıt Dilekçesinin Verilmesi.....	188
E. Sonucu	189
V. KARŞI DAVA	189
A. Genel Olarak.....	189
B. Koşulları.....	189
C. İncelenmesi ve Sonuçlandırılması	190

BEŞİNCİ BÖLÜM DAVANIN AŞAMALARI

I. DİLEKÇELER TEATİSİ AŞAMASI	193
A. Dava Dilekçesi	193
B. Yanıt (= Cevap) Dilekçesi.....	196
C. Yanıtla Yanıt ve İkinci Yanıt Dilekçeleri	198
D. Davanın ve Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı.....	199
1. Davanın (= İddianın) Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasağı	199

2. Savunmanın Genişletilmesi ve Değiştirilmesi Yasası	201
II. ÖN İNCELEME	202
A. Genel Olarak	202
B. Duruşmasız Ön İnceleme	203
C. Duruşmalı Ön İnceleme	203
1. Duruşma Hazırlığı	203
2. Ön İnceleme Duruşması	204
3. Süreler Hakkında Karar	205
III. TAHKİKAT (= İNCELEME)	206
A. Kavram	206
B. Duruşma	206
1. Genel Olarak	206
2. Duruşmanın Düzen ve Disiplini	207
3. Duruşmanın Yürütülmesindeki Yasak ve Olanaklar	208
4. Duruşma Tutanağı	209
5. Dava Dosyası	210
C. Tahkikat Usulü	211
D. Tahkikatın Sona Ermesi	212
IV. SÖZLÜ YARGILAMA	212
V. KARAR	213
A. Genel Olarak	213
B. Türleri	213
1. Davaya Etkisine Göre	213
2. Davayı Sonuçlandırmasına Göre	213
C. Kararların Verilmesi Yöntemi	215

BEŞİNCİ KISIM USULİ DURUM VE İSTEMLER

BİRİNCİ BÖLÜM DAVAYA KATILMA (= MÜDAHALE)

I. GENEL OLARAK	221
II. TÜRLERİ	221
A. Fer'i Müdahale	221
1. Genel Olarak	221
2. Koşulları	222
3. Usul	223
4. Sonuçları	224
5. Rücu Davası ve Müdahalenin Etkisi	225
6. Müdahale Giderleri	226
B. Asli Müdahale	226
1. Genel Olarak	226
2. Koşulları	227
3. Usul	228
4. Sonuçları	228

İKİNCİ BÖLÜM DAVA ARKADAŞLIĞI

I. GENEL OLARAK	229
II. TÜRLERİ	229
A. İhtiyari Dava Arkadaşlığı	229
1. Genel Olarak	229
2. Doğuran Nedenler	229
3. Sonuçları	231
B. Zorunlu (Mecburi) Dava Arkadaşlığı	232
1. Genel Olarak	232
2. Doğuran Nedenler	232
3. Sonuçları	234

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DAVANIN İHBARI (= DUYURULMASI)

I. KAVRAM	237
II. KOŞULLARI	237
III. USUL	238
IV. SONUÇLARI	239
A. Maddi Hukuka İlişkin Sonucu	239
B. Usul Hukukuna İlişkin Sonuçları	239

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ VE AYRILMASI

I. DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ	241
A. Genel Olarak	241
B. Usul	241
1. Aynı Yargı Çevresinde Görülmekte Olan Davaların Birleştirilmesi	241
2. Farklı Yargı Çevresinde Yer Alan Mahkemelerdeki Davaların Birleştirilmesi	242
3. Ortak Hükümler	243
C. Sonuçları	244
II. DAVALARIN AYRILMASI	244
A. Genel Olarak	244
B. Usul	245
C. Sonuçları	245

BEŞİNCİ BÖLÜM DAVADA ÖZEL SORUNLAR

I. ÖN SORUN (= HADİSE)	247
II. BEKLETİCİ SORUN	247
A. Genel Olarak	247
B. Türleri	248
1. Zorunlu Bekletici Sorun	248
2. İhtiyari Bekletici Sorun	249
C. Usul ve Sonuçları	249

ALTINCI BÖLÜM
DAVADA HUKUKSAL YARDIM (= İSTİNABE)

I.	GENEL OLARAK	251
II.	KOŞULLARI VE SONUÇLARI	252

YEDİNCİ BÖLÜM
DAVANIN ISLAHI

I.	KAVRAM	253
II.	ISLAHIN KONUSU	253
	A. Islah Yoluyla Yapılabilecek İşlemler	253
	B. Islahla Yapılmamış Sayılamayacak İşlemler	254
	C. Islah Yoluyla Yapılamayacak İşlemler	255
	D. Islah Yoluna Başvurulmasına Gerek Olmayan Durumlar	257
III.	KOŞULLARI	257
IV.	TÜRLERİ	259
	A. Davanın Tamamen Islahı	259
	B. Davanın Kısmen Islahı	260

SEKİZİNCİ BÖLÜM
DAVA DOSYASININ İŞLEMEN KALDIRILMASI

I.	GENEL OLARAK	261
II.	DOSYAYI İŞLEMEN KALDIRMAYI GEREKTİREN DURUMLAR	261
III.	SONUÇLARI	263

DOKUZUNCU BÖLÜM
DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASI

I.	GENEL OLARAK	265
II.	DAVANIN AÇILMAMIŞ SAYILMASINI GEREKTİREN DURUMLAR	265
III.	SONUÇLARI	266

ONUNCU BÖLÜM
DAVANIN KONUSUZ KALMASI

ONBİRİNCİ BÖLÜM
DAVAYA SON VEREN TARAF İŞLEMLERİ

I.	DAVADAN FERAGAT	269
	A. Genel Olarak	269
	B. Usul	269
	C. Sonuçları	270
	D. Feragatle Sona Ermeyen Davalar	271
II.	DAVAYI KABUL	272
	A. Genel Olarak	272
	B. Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması	272
	1. İkrarla Karşılaştırılması	272
	2. Feragatle Karşılaştırılması	272
	C. Usul	272
	D. Sonuçları	273

III. SULH.....	273
A. Genel Olarak.....	273
B. Usul	274
C. Sonuçları	274
D. İdarelerin Taraf Olduğu Adli Uyuşmazlıklarda Sulh	275

ALTINCI KISIM İSPAT

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL İSPAT KURAMI

I. KAVRAM.....	279
II. İSPAT ZORUNLULUĞU OLMAYAN DURUMLAR.....	279
A. İkrar	279
1. Genel Olarak	279
2. Hukuksal Niteliği.....	280
3. Türleri	281
B. Herkesçe Bilinen Olaylar.....	283
C. Çekişmesiz Olaylar.....	284
D. Karineler	284
E. Hukuk Kuralları	284
III. İSPAT YÜKÜ.....	284
A. Genel Olarak.....	284
B. İspat Yükü Kuralları.....	285
1. Genel Kural	285
2. Özel Kurallar (İstisnalar).....	285
IV. İSPAT ÖLÇÜSÜ	286
A. Kesin (Tam) İspat	286
B. Yaklaşık İspat	286
V. İSPAT TÜRLERİ	286
A. Asıl İspat – Karşı İspat – Aksini İspat.....	286
B. Doğrudan İspat – Dolaylı İspat	287

İKİNCİ BÖLÜM KANITLAR

I. KAVRAM.....	289
II. TÜRLERİ.....	290
A. Kesin Kanıtlar.....	290
1. Senet	290
2. Yemin (= Ant).....	304
3. Kesin Hüküm.....	308
B. Takdiri Kanıtlar.....	309
1. Tanık	309
2. Keşif	317
3. Bilirkişi	320
4. Uzman Görüşü (= Taraf Bilirkişi, Uzman Tanık).....	325
C. Yasada Düzenlenmemiş Kanıtlar	326
III. KANIT SÖZLEŞMESİ.....	326

A. Genel Olarak.....	326
B. Türleri	327
1. Münhasır Kanıt Sözleşmesi.....	327
2. Münhasır Olmayan Kanıt Sözleşmesi.....	327
IV. İSTİCVAP (SORGUYA ÇEKİLME)	328
A. Kavram	328
B. Benzer Kurumlardan Ayırt Edilmesi.....	328
C. İsticvap Edilecek Kişi.....	329
D. Usul ve Sonuçları	329
V. YASAK KANITLAR	330

YEDİNCİ KISIM GEÇİCİ HUKUKSAL KORUMA

BİRİNCİ BÖLÜM İHTİYATİ TEDBİR

I. GENEL OLARAK	335
II. KOŞULLARI	336
III. İHTİYATİ TEDBİR KARARI VERİLEMEYECEK DURUMLAR.....	337
IV. USUL	338
A. Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	338
B. Yargılama	339
C. İhtiyati Tedbir Kararının Uygulanması	340
D. İhtiyati Tedbir Kararının Etkisi	340
E. İhtiyati Tedbir Kararına Karşı Konulması	341
1. Karara İtiraz ve Yasa Yoluna Başvurma.....	341
2. Teminat Gösterme.....	342
F. İhtiyati Tedbirin Sona Ermesi.....	343
G. İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davası.....	343

İKİNCİ BÖLÜM KANITLARIN TESPİTİ VE DİĞER GEÇİCİ HUKUKSAL KORUMALAR

I. KANITLARIN TESPİTİ	345
A. Genel Olarak.....	345
B. Koşulları.....	345
C. Usul	346
1. İstem.....	346
2. Karar	347
II. DİĞER GEÇİCİ HUKUKSAL KORUMALAR	349

SEKİZİNCİ KISIM YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLİ YARDIM

BİRİNCİ BÖLÜM YARGILAMA GİDERLERİ

I. GENEL OLARAK	353
II. TÜRLERİ.....	354
A. Harçlar.....	354
1. Genel Olarak.....	354
2. Türleri	355
3. Harçtan Bağışık (= Muaf) Olan Dava ve Kararlar.....	358
B. Vekâlet Ücreti.....	359
1. Vekil ile Müvekkil Arasındaki Vekâlet Ücreti (Avukatlık Ücreti)	359
2. Yargılama Gideri Olan Vekâlet Ücreti.....	362
C. Gider ve Kanıt Avansı	363
1. Gider Avansı	363
2. Kanıt Avansı	364
III. YARGILAMA GİDERLERİNDEN SORUMLULUK	365

İKİNCİ BÖLÜM ADLİ YARDIM

I. GENEL OLARAK	367
II. USUL	368
III. ADLİ YARDIM KARARININ ETKİLERİ	368
IV. AVUKATLIK YASASI'NDA DÜZENLENEN ADLİ YARDIM.....	369

DOKUZUNCU KISIM YASA (= KANUN) YOLLARI

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

I. KAVRAM	373
II. TÜRLERİ	373

İKİNCİ BÖLÜM TÜRK HUKUKUNDA YASA YOLLARI

I. İSTİNAF	377
A. Genel Olarak.....	377
B. Koşulları.....	380
C. İstinaf Başvurusu ve Sonuçları.....	382
1. Hükmün Kesinleşmesini Engelleyici Etki	382
2. Aktarıcı Etki.....	382
D. İstinaf Yolunun İşleyişi	383
1. Genel Olarak.....	383
2. İstinafın Aşamaları	383
3. Bölge Adliye Mahkemesi Kararı	388

4. Yapılamayacak İşlemler	389
II. TEMYİZ	389
A. Genel Olarak	389
B. Koşulları	390
C. Temyiz Nedenleri	393
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Olanlar	395
E. Usul	395
1. Temyiz Dilekçesinin Kararı Veren Mahkemede İncelenmesi	395
2. Dosyanın Yargıtay'daki Aşamaları	396
3. Temyiz İncelemesi ve Duruşma	396
F. Temyiz İncelemesi Sonucunda Yargıtay'ın Vereceği Kararlar	397
1. Onama Kararı	397
2. Bozma Kararı	398
3. Kısmi Onama ve Bozma Kararları	399
G. Yargıtay Kararlarının Tebliği	399
H. Bozmaya Uyma veya Direnme	400
1. Dosyanın İlk Derece Mahkemesine Gönderilmesini Gerektiren Bozma Kararı	400
2. Dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine Gönderilmesini Gerektiren Bozma Kararı	401
I. Usuli Kazanılmış Hak	401
1. Genel Olarak	401
2. İstisnaları	402
J. Yasa (= Kanun) Yararına Temyiz	403
III. YARGILAMANIN YENİLENMESİ	404
A. Genel Olarak	404
B. Yargılamanın Yenilenmesi Nedenleri	405
C. Usul	408

ONUNCU KISIM HÜKMÜN AÇIKLANMASI, DÜZELTİLMESİ VE KESİNLEŞMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM HÜKMÜN AÇIKLANMASI (= TAVZİH) VE DÜZELTİLMESİ (= TASHİH)

I. TAVZİH	413
A. Genel Olarak	413
B. Usul	414
C. Etkisi	414
II. TASHİH	415
A. Genel Olarak	415
B. Usul	415

İKİNCİ BÖLÜM KESİN HÜKÜM

I. KAVRAM	417
II. TÜRLERİ	418
A. Şekli Anlamda Kesin Hüküm	418
1. Genel Olarak	418

2. İşlevi	418
3. Ortaya Çıktığı An	418
4. Sona Ermesi	418
B. Maddi Anlamda Kesin Hüküm	419
1. Genel Olarak	419
2. İşlevi	419
3. Ortaya Çıktığı An	420
4. Özellikleri	420
5. Koşulları	420
6. Kesin Hükümün Zaman Bakımından Sınırı	422
7. Maddi Anlamda Kesin Hükümün Sona Ermesi	422

ONBİRİNCİ KISIM ÖZEL USUL VE MAHKEMELER

BİRİNCİ BÖLÜM ÖZEL YARGILAMA USULLERİ

I. SİSTEM	425
II. BASİT YARGILAMA USULÜ	425
A. Genel Olarak	425
B. Uygulanma Alanı	426
C. Aşamaları	427
1. Dilekçeler Aşaması	427
2. Ön İnceleme ve Tahkikat Aşamaları	428
3. Hüküm Aşaması	428

İKİNCİ BÖLÜM ÖZEL MAHKEMELER

I. AİLE MAHKEMELERİ	431
A. Kuruluşu	431
B. Oluşumu	431
C. Görevleri	431
D. Yargılama Usulü	432
II. İŞ MAHKEMELERİ	433
A. Kuruluşu	433
B. Oluşumu	433
C. Görevleri	433
D. Yargılama Usulü	434
III. KADASTRO MAHKEMELERİ	436
A. Kuruluşu	436
B. Oluşumu	436
C. Görevleri	436
D. Yargılama Usulü	439
IV. TÜKETİCİ MAHKEMELERİ	441
A. Kuruluşu	441
B. Oluşumu	442
C. Görevleri	442
D. Yargılama Usulü	443

V. İCRA (HUKUK) MAHKEMELERİ	444
A. Kuruluşu	444
B. Oluşumu	444
C. Görevleri	444
D. Yargılama Usulü.....	444
VI. FİKRİ VE SINAİ HAKLAR HUKUK MAHKEMELERİ	444
A. Kuruluşu	444
B. Oluşumu	445
C. Görevleri	445
VII. DENİZCİLİK UZMANLIK (= İHTİSAS) MAHKEMELERİ.....	445
A. Kuruluşu	445
B. Oluşumu	446
C. Görevleri	446

ONİKİNCİ KISIM TAHKİM

BİRİNCİ BÖLÜM TAHKİM YARGILAMASINA GİRİŞ

I. KAVRAM	449
II. TAHKİMİN KONUSU	449
III. TÜRLERİ	450
A. Zorunlu Tahkim.....	450
B. İhtiyari Tahkim.....	451
IV. HAKEM SÖZLEŞMESİ	451
A. Genel Olarak.....	451
B. Hakemlik Statüsü.....	451
C. Hakemlerin Reddi ve Çekinmesi.....	452
V. TAHKİM SÖZLEŞMESİ.....	453
A. Genel Olarak.....	453
B. Hukuksal Niteliği.....	454
C. Türleri	454
1. Tahkim Koşulu.....	454
2. Tahkimname	454
D. Koşulları	455
E. Tahkim Sözleşmesinin Etkisi	456
F. Sona Ermesi.....	457

İKİNCİ BÖLÜM TAHKİM USULÜ

I. HAKEMLERİN SEÇİMİ	459
II. TAHKİM YARGILAMASINDA USULİ İLKELER	460
III. DAVA AÇILMASI VE YARGILAMA.....	461
IV. KARAR	465
V. HAKEM KARARININ İCRA EDİLMESİ	467
VI. HAKEM KARARININ TAVZİHİ, DÜZELTİLMESİ VE TAMAMLANMASI	467
VII. KARARA KARŞI YASA YOLLARI.....	467
A. İptal Davası	467
B. Yargılamanın Yenilenmesi.....	469

ONÜÇÜNCÜ KISIM
MAHKEME KARARLARININ BİRBİRİNE ETKİSİ

BİRİNCİ BÖLÜM
HUKUK VE CEZA MAHKEMESİ KARARLARININ BİRBİRİNE
ETKİSİ

I. GENEL OLARAK	473
II. HUKUK MAHKEMESİ KARARININ CEZA MAHKEMESİNE ETKİSİ	474
III. CEZA MAHKEMESİ KARARININ HUKUK MAHKEMESİNE ETKİSİ	474

İKİNCİ BÖLÜM
YABANCI MAHKEME KARARLARININ TÜRKİYE'DE ETKİSİ

I. YABANCI MAHKEME KARARLARININ TENFİZİ	477
A. Genel Olarak	477
B. Koşulları	478
1. Ön Koşullar (Tenfize Konu Olan Kararlar)	478
2. Geçerlilik Koşulları	479
C. Usul	481
1. İstem	481
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme	482
3. Karar	482
II. YABANCI MAHKEME KARARLARININ TANINMASI	482
A. Genel Olarak	482
B. Koşulları	483
C. Usul	483
KAYNAKÇA	485